

Mål C-581/23

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

21 september 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Hof van beroep te Antwerpen (Belgien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

13 september 2023

Klagande:

Beevers Kaas BV

Motparter:

Albert Heijn België NV

Koninklijke Ahold Delhaize NV

Albert Heijn BV

Ahold België BV

Intervenient:

B.A. Coöperatieve Zuivelonderneming Cono

Saken i det nationella målet

Det nationella målet rör överklagandet av den dom som meddelades den 9 juli 2021 av ordföranden för Ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen (Handelsdomstolen i Antwerpen, avdelningen i Antwerpen), genom vilken den talan om förbuds föreläggande som Beevers Kaas BV väckt med stöd av artikel VI. 104 i lagen om ekonomisk rätt av den 28 februari 2013 på grund av motpartsbolagens påstådda medverkan till avtalsbrott ogillades.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF om tolkning av artikel 4 b i i kommissionens förordning (EU) nr 330/2010 av den 20 april 2010 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden, i vilken villkoret om parallellt åläggande anges. Med sina frågor vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida det ensamåterförsäljaravtal som är aktuellt i det nationella målet, vilket är ett exempel på ett vertikalt avtal i den mening som avses i förordning (EU) nr 330/2010, uppfyller villkoret om parallellt åläggande, vilket innebär att leverantören ska skydda sin exklusiva distributör mot aktiv försäljning från alla leverantörens köpare i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet inom det exklusivt tilldelade geografiska området.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1) Kan villkoret om parallellt åläggande i artikel 4 b i i kommissionens förordning (EU) nr 330/2010 av den 20 april 2010 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden anses uppfyllt, och kan den leverantör som uppfyller övriga villkor i ovannämnda förordning (EU) nr 330/2010 således med giltig verkan förbjuda en av sina köpare att sälja en produkt till ett geografiskt område som exklusivt tilldelats en annan köpare, enbart på grundval av konstaterandet att de andra köparna inte aktivt säljer produkten i detta område? Räcker det med andra ord att konstatera att dessa andra köpare inte aktivt säljer produkten inom det exklusivt tilldelade området för att det ska anses styrkt att det föreligger ett avtal om förbud mot aktiv försäljning mellan dessa andra köpare och leverantören?

2) Kan villkoret om parallellt åläggande i artikel 4 b i i kommissionens förordning (EU) nr 330/2010 av den 20 april 2010 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av vertikala avtal och samordnade förfarande anses uppfyllt, och kan den leverantör som uppfyller övriga villkor i ovannämnda förordning (EU) nr 330/2010 således med giltig verkan förbjuda en av sina köpare att sälja en produkt till ett geografiskt område som exklusivt tilldelats en viss köpare, om leverantören

erhåller samtycke till detta från sina övriga köpare endast för det fall och i den mån dessa vidtar åtgärder i syfte att aktivt sälja produkten inom det exklusivt tilldelade området? Eller måste ett sådant samtycke tvärtom erhållas från var och en av leverantörens köpare, oberoende av huruvida köparen vidtar åtgärder i syfte att aktivt sälja produkten inom det exklusivt tilldelade området?

Anförda unionsbestämmelser

Artikel 101.1 och 101.3 FEUF

Kommissionens förordning (EU) nr 330/2010 av den 20 april 2010 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden, artikel 4 b i

Kommissionens förordning (EU) 2022/720 av den 10 maj 2022 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden, artikel 1.1h

Europeiska kommissionens riktlinjer om vertikala begränsningar (EUT L 130, 2010, s. 1) (nedan kallade 2010 års riktlinjer), punkterna 25 a och 51

Europeiska kommissionens riktlinjer om vertikala begränsningar (EUT C 248, 2022, s. 1) (nedan kallade 2022 års riktlinjer), punkt 122

Anförda nationella bestämmelser

Wetboek van economisch recht van 28 februari 2013 (lagen om ekonomisk rätt, nedan kallad WER), artikel VI. 1 och artikel VI. 104

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Klaganden, Beevers Kaas BV, är exklusiv distributör av Beemsterost i Belgien, som bolaget köper av producenten B.A. Coöperatieve Zuivelonderneming Cono (nedan kallad Cono). Sedan den 1 januari 1993 finns det nämligen ett ensamåterförsäljaravtal mellan Beevers Kaas och Cono, i vars artikel 1.3 det föreskrivs att Beevers Kaas ensamrätt omfattar all försäljning av Beemsterostar till köpare i Belgien och Luxemburg (nedan kallat ensamåterförsäljaravtalet).
- 2 Motpartsbolagen är verksamma inom stormarknadssektorn i Belgien och Nederländerna. De köper Beemsterostar som produceras av Cono för marknader utanför Belgien och Luxemburg.
- 3 Enligt Beevers Kaas innebär Conos skyldighet enligt artikel 4.1 i ensamåterförsäljaravtalet att inte leverera ost under varumärket ”Beemsterkaas”

till tredje part i Belgien eller Luxemburg under avtalets giltighetstid ett aktivt försäljningsförbud, vilket motpartsbolagen har bestritt.

- 4 Eftersom Beevers Kaas anser att motpartsbolagen har åsidosatt god marknadssed genom att i Belgien bedriva verksamhet som direkt eller indirekt medför att Beevers Kaas ensamrätt enligt ensamåterförsäljaravtalet åsidosätts, trots att de vet att Cono är bundet av detta avtal, väckte Beevers Kaas med stöd av artikel VI. 104 WER talan om förbudsföreläggande vid domstolen i första instans på grund av tredje parts medverkan till avtalsbrott, vilken ogillades genom dom av den 9 juli 2021.
- 5 Den 30 augusti 2021 överklagade Beevers Kaas denna dom till den hänskjutande domstolen.
- 6 Den 17 december 2021 intervenerade Cono frivilligt i detta förfarande.

Parternas huvudargument

- 7 Till att börja med har motpartsbolagen bestritt innehållet i och räckvidden av ensamåterförsäljaravtalet och gjort gällande att Cono enligt ensamåterförsäljaravtalet inte är skyldigt att skydda Beevers Kaas mot andra återförsäljares aktiva försäljning, vilket innebär att det inte kan röra sig om ett avtalsbrott som de kan vara medansvariga till.
- 8 Beevers Kaas har anfört att det av artiklarna 1.3 och 4.1 i ensamåterförsäljaravtalet tydligt framgår att Cono och Beevers Kaas avsåg att skydda Beevers Kaas, i dess egenskap av exklusiv distributör i Belgien och Luxemburg, mot Conos eller andra återförsäljares aktiva försäljning. Efter det att Beevers Kaas fick kännedom om motpartsbolagen planer på att driva stormarknader i Belgien informerade Beevers Kaas i en skrivelse av den 20 januari 2011 Cono om dess skyldighet att förbjuda sina andra köpare, däribland motpartsbolagen, att aktivt sälja de produkter som omfattas av ensamåterförsäljaravtalet i Belgien eller Luxemburg. Genom skrivelse av den 14 februari 2011 informerade Cono motpartsbolagen om förbudet mot aktiv försäljning och att Cono var skyldigt att ålägga sina andra köpare att efterleva detta förbud. Av e-postmeddelanden från motpartsbolagen till Cono framgår slutligen att dessa har accepterat förbudet.
- 9 Motpartsbolagen anser att ensamåterförsäljaravtalet inte uppfyller villkoren i konkurrensrätten för att ett återförsäljarförbud ska vara berättigat. De hänvisar i detta sammanhang till artikel 101.1 och 101.3 FEUF (enligt vilka konkurrensbegränsande avtal är förbjudna och detta förbud kan förklaras icke tillämpligt på avtal mellan företag som bidrar till att förbättra produktionen eller distributionen av varor) och förordning (EU) nr 330/2010 om gruppundantag, enligt vilken vissa särskilt allvarliga begränsningar i ett vertikalt avtal inte kan omfattas av ett undantag. De vertikala avtal som avses i artikel 4 b i denna förordning, och som har till direkt eller indirekt syfte att begränsa det geografiska

område eller de kunder till vilka en köpare som är part i avtalet får sälja avtalsvarorna eller avtalstjänsterna, omfattas exempelvis inte av något undantag, såvitt denna begränsning inte begränsar försäljningen för köparens kunder (artikel 4 b i). Av detta följer enligt motpartsbolagen att en begränsning av den aktiva försäljningen måste uppfylla tre kumulativa villkor, nämligen i) att leverantören har utsett en exklusiv distributör inom ett visst geografiskt område (eller för en viss kundgrupp), ii) att den försäljning för distributörens kunder som omfattas av begränsningen av aktiv försäljning inte begränsas och iii) att leverantören ska skydda den exklusiva distributören mot aktiv försäljning inom dennes geografiska område (eller till dess kundgrupp) från leverantörens alla andra köpare inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, det så kallade villkoret om parallellt åläggande. Motpartsbolagen har gjort gällande att ensamåterförsäljaravtalet inte uppfyller det sistnämnda villkoret.

- 10 Enligt Beevers Kaas rör det sig i artikel 4 b i i förordning (EU) nr 330/2010 inte om villkoret om parallellt åläggande. Beevers Kaas har bestritt att undantaget avseende hårda begränsningar endast är tillämpligt om dessa tre villkor är uppfyllda. Det skydd mot aktiv försäljning som Cono enligt ensamåterförsäljaravtalet ska ge Beevers Kaas inom Beevers Kaas exklusivt tilldelade område omfattas därför av undantaget i artikel 4 b i i förordning (EU) nr 330/2010 och utgör en tillåten konkurrensbegränsning.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 11 Genom mellandom av den 27 april 2022 avgjorde den hänskjutande domstolen tvisten om ensamåterförsäljaravtalets innehåll och räckvidd till Beevers Kaas fördel. Den hänskjutande domstolen vilandeförklarade dessutom målet och begärde att den belgiska konkurrensmyndigheten (BMA) skulle inkomma med ett skriftligt yttrande över huruvida ensamåterförsäljaravtalet var förenligt med konkurrensrätten.
- 12 Enligt BMA måste villkoret om parallellt åläggande vara uppfyllt för att med stöd av lagen kunna begränsa aktiv försäljning. Detta villkor ska nämligen tolkas mot bakgrund av begreppet avtal i den mening som avses i konkurrensbestämmelserna, särskilt artikel 101 FEUF och artikel IV.1 WER, vilket innebär att enigheten mellan parterna och förekomsten av ett uttryckligt eller tyst samtycke till leverantörens instruktioner till distributören kan härledas ur parternas beteende (faktisk efterlevnad).
- 13 Den hänskjutande domstolen konstaterar att Beevers Kaas har visat att motpartsbolagen åtminstone har gett sitt tysta samtycke till förbudet mot aktiv försäljning, men att det inte finns några bevis för att alla andra återförsäljare uttryckligen har accepterat förbudet. Den hänskjutande domstolen påpekar i detta sammanhang att det varken i förordning (EU) nr 330/2010 eller i 2010 års riktlinjer anges på vilket sätt leverantören ska informera sina andra köpare om

förbudet mot aktiv försäljning eller på vilket sätt dessa köpare ska acceptera förbudet.

- 14 Enligt BMA skulle den hänskjutande domstolen kunna sluta sig till att de andra återförsäljarna har gett sitt tysta samtycke till förbudet mot aktiv försäljning enbart på grund av den omständigheten att ingen av dessa återförsäljare säljer Beemsterprodukter som köpts av Cono i Belgien. Motpartsbolagen har bestritt denna uppfattning och gjort gällande att det endast föreligger ett tyst samtycke om det är styrkt att Conos policy om att ingen av de produkter som köpts i Nederländerna aktivt skulle säljas i Belgien, vid den tidpunkt då Beevers Kaas gavs ensamrätt att sälja produkterna meddelades alla andra vid den aktuella tidpunkten auktoriserade återförsäljare och att var och en av dem var skyldiga att rätta sig efter detta.